

N:o 38.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående pensionsrätten för gevärshandverkare vid indelta infanteriet; gifven Stockholms slott den 22 januari 1898.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för denna dag, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

att vid bestämmande af pensionsbeloppet för gevärshandverkare vid indelta infanteriet i lönen må inräknas åtnjutna nummerlöner med tillsammans 300 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.

Axel Rappe.

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 22 januari 1898.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve DOUGLAS,
Statsråden: herr friherre ÅKERHIELM,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON,
ANNERSTEDT,
VON KRUSENSTJERNA och
grefve WACHTMEISTER.

Departementschefen anförde härefter i underdånighet:

»Uti särskilda, af vederbörande arméfördelningschefer med tillstyrkan af nådigt bifall öfverlemnade, lika lydande skrivelser, hafva gevärs-handtverkare vid åtskilliga af arméns truppförband i underdånighet anhållit, att pensionsrätten för gevärs-handtverkare vid indelta infanteriet måtte höjas från 200 till 500 kronor, eller det belopp, som närmast motsvarar deras nuvarande löneinkomster, mot skyldighet för dem att till arméns pensionskassa erlægga fyra procent årligen jemväl af de löneinkomster, som utginge från dem tilldelade rotar; varande till stöd för berörda framställning hufvudsakligen anfördt, att, enligt grunderna

för pensioneringen af arméns befäl och underbefäl, den uttjente officeren eller underofficeren med vederlike skulle åtnjuta en viss procent af den under tjänstetiden innehafda lönen i pension, hvilken, hvad underofficerare med vederlikar beträffade, i allmänhet utginge med lörens hela belopp, men att för gevärshandverkare vid indelta infanteriet, för hvilka lönen till mera än hälften utginge från dem tilldelade soldatrotar och blott med 200 kronor från statsverket, pensionsförhållandena jemförelsevis stälde sig mycket ogynsamma, emedan pensionen belöpte sig till endast omkring 40 procent af deras löneinkomster, då deremot i tjänsten med dem likstälde yrkeskamrater inom armén, så väl gevärshandverkare vid värfvade infanteriet och de sedan år 1893 upprättade regementen och bataljoner, som ock pistolsmeder vid indelta och värfvade kavalleriet, alla vore berättigade att åtnjuta pension, beräknad efter hela den under tjänstetiden uppburna lön, samt att, då gevärshandverkare icke vore pensionsberättigade förr än efter 60 lefnadsår och tjänstetiden i allmänhet uppginge till 35 à 40 år, efter hvilken tid så väl arbetsförmåga som kroppskrafter vore medtagna, den pension af 200 kronor, som sökandena enligt nuvarande pensionsstat egde rätt att efter tjänstetidens slut utfä, icke kunde anses tillräcklig att tillförsäkra dem det oundgängligaste för återstående dagars lefnadsbehof, hvilket väl dock vore afsedt med arméns pensionering.

Chefen för 3:dje arméfördelningen har, vid öfverlemnandet af ansökningarne från gevärshandverkare vid honom underlydande truppförband, anfört hufvudsakligen, att en af de ledande grundsatserna i den senaste arméorganisationen varit, att aflöningarne och dermed äfven pensionsrätten skulle i hvarje tjänstegrad med lika tjänstgöringsskyldighet vara lika öfver hela armén, men att denna grundsats emellertid icke gjort sig gällande hvad beträffade gevärshandverkare och deras enkors pensionsrätt, enär gevärshandverkare vid indelta infanteriet och deras enkor i afseende å pensionsrätten vore särskildt ogynsamt lottade. Oaktadt fordringarne för antagande till gevärshandverkare vore lika för hela armén och samma tjänstgöring ålåge dem vid hela det icke garnisonerade infanteriet, egde gevärshandverkare vid indelta infanteriet, hvilkas lön utginge med 200 kronor jemte 2 nummerlöner, att uppbära endast 200 kronor i pension och deras enkor 40 kronor, då deremot gevärshandverkare vid Vermlands fältjägarcorps, Hallands och Blekinge bataljoner samt Vesternorrlands regemente åtnjöte pension af 500 kronor, motsvarande den på stat upptagna lörens belopp, hvarjemte enkorna erhöle 100 kronor i pension.

Efter erhållen nådig remiss har direktionen öfver arméns pensions-

kassa uti underdånigt utlåtande af den 29 sistlidne september anført, att, enär i nådiga cirkuläret den 22 juni 1877, som innehölle grunderna för pensioneringen, redan förefunnes under § 1 två stadganden, afvikande från den allmänna regeln om fast lön på stat såsom beräkningsgrund för pensions bestämmande, direktionen, med afseende å den befintliga likställigheten i åligganden m. m. för gevärshandverkare vid indelta infanteriet, funne skäl icke saknas för medgifvande af ett ytterligare stadgande, hvarigenom vid bestämmandet af pensionsbeloppet för nu ifrågavarande gevärshandverkare de af dem åtnjutna nummerlönerna finge inräknas, hvarjemte direktionen vidare såsom skäl för bifall framhållit, *dels* att, i bilagan litt. C till det af särskilda komiterade den 27 januari 1876 afgifna underdåniga betänkande och förslag angående arméns pensionering, pensionsrätten för gevärshandverkare vid indelta infanteriet beräknats å ett lönebelopp, omfattande så väl den fasta lönen som de tvenne nummerlönerna, hvaraf det ville synas, som komiterade funnit de båda löneformerna så likartade, att de ansett ett särskildt stadgande, i likhet med hvad som föreslagits i afseende å underofficerares och fältmusikanTERS pensionsrätt, icke behöfligt beträffande pensionsrätten för ifrågavarande gevärshandverkare, *dels ock* att i 1892 års stat för indelta infanteriets regementen ersättning för nummerlön, motsvarande en medelvakansafgift, upptagits med 150 kronor.

Arméförvaltningen, hvars yttrande i ärendet Eders Kongl. Maj:t jemväl behagat infordra, har uti afgifvet utlåtande den 16 nästlidne november i underdånighet uttalat som sin åsigt, att det syntes obilligt och knappast kunde hafva varit vid löne- och pensionsregleringen afseend, att gevärshandverkare vid indelta infanteriet, endast på den grund att den vid 1875 års lönereglering för infanteriets gevärshandverkare bestämda lönen utginge vid indelta infanteritruppförbanden med vakansafgifter för 2 nummerlöner, beräknade till 150 kronor hvardera, och en å aflöningsstaten uppförd kontant lönefyllnad af 200 kronor, skulle ega sämre pensionsrätt än deras vederlikar vid truppförband, hvarest hela aflönningen, 500 kronor, funnes kontant uppförd å lönestaten; och har arméförvaltningen med anledning häraf och på de af direktionen öfver arméns pensionskassa i öfrigt anförda skäl tillstyrkt, att proposition till Riksdagen måtte göras om sådan ändring i de år 1877 fastställda pensioneringsgrunder för armén, att, vid bestämmandet af pensionsbeloppet för gevärshandverkare vid indelta infanteriet, de två af dem åtnjutna nummerlönerna finge inräknas i lönebeloppet med 300 kronor.

Då, såsom chefen för 3:dje arméfördelningen framhållit, samma tjänstgöring åligger samtliga gevärshandverkare vid hela det icke garnisonerade infanteriet, anser jag bifall till ifrågavarande framställning endast vara en gärd af rättvisa och billighet. Genom en bestämmelse derom, att gevärshandverkare vid indelta infanteriets regementen och corpser finge såsom grund för sin pensionsrätt beräkna, utom kontanta lönen på stat 200 kronor, äfven de tvenne nummerlönerna, tillsammans upptagna till 300 kronor, skulle desse handverkare i afseende på pensionsrätt komma i lika ställning med sina yrkeskamrater vid öfriga icke garnisonerade infanteriet, hvilka äro berättigade till 500 kronors pension, och derigenom kunna vid afskedstagandet påräkna en torftig utkomst under sin återstående lefnad. En dylik förändring skulle icke heller innebära någon nyhet i de för arméns pensionering gällande bestämmelser, ty ett stadgande af likartad beskaffenhet återfinnes i nådiga cirkuläret den 22 juni 1877, der det i punkt 1 föreskrifves, att fältmusikanter vid indelta armén, hvilkas afföning utgår af de till musikens underhåll anslagna medel och sålunda, såsom beroende på kontrakt, kan vara ganska vexlande, skola i pension och fyllnadspension uppbära samma pensionsbelopp, som sergeanter af 2:dra klassen.

På grund häraf får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att vid bestämmande af pensionsbeloppet för gevärshandverkare vid indelta infanteriet i lönen må inräknas åtnjutna nummerlöner med tillsammans 300 kronor.»

Till denna departementschefens hemställan, hvaruti statsrådets öfrige ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen lemna nådigt bifall; och skulle nådig proposition, sådan den finnes protokollet bilagd, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

Ernst Palm.